

Het Duitsland van Friedrich Merz glijdt steeds verder weg. In september wacht een nieuwe nachtmerrie

Posted on 28 juli 2026 by Willem Melching

Eindelijk leek voor de Duitse bondskanselier Friedrich Merz een aarzelend zomerzonnetje door te breken. Zijn wat wankelende kabinet was het na veel geruzie over enkele hervormingen eens geworden. Niet het superpakket wat afgelopen herfst al op de rails had moeten staan, maar desondanks zat er eindelijk wat beweging in de zaak.

Zo had de regering – met de hete adem van de vakbeweging in de nek – besluiten genomen over belastinghervormingen, maatregelen tegen het bizar hoge Duitse ziekteverzuim en minder regels voor het MKB. Ook in Duitsland is geld niet gratis en kwam er een *Reichensteuer* van 45 procent voor inkomens boven de 250.000 euro. Het echt hete hangijzer – een hervorming van de pensioenen – is nog even uitgesteld.

In het traditionele zomerinterview was Merz dan ook voorzichtig tevreden. Dit ondanks het feit dat hij, met 15 procent steun, de impopulairste kanselier aller tijden is.

Amerikaanse draagmoeder

Maar echt genieten van de zomer zat er helaas voor Merz niet in. De ene jobstijding na de andere diende zich aan. Zo was er het schandaal over het draagmoederschap van de fractievoorzitter van CDU/CSU Jens Spahn, massaontslagen in de auto-industrie en natuurlijk de in de opiniepeilingen immer stijgende AfD.

Fractievoorzitter en prominent CDU-lid Spahn had zich in het verleden negatief uitgelaten over het draagmoederschap. Dit ondanks het feit, aldus Spahn, dat het hem als homoseksueel persoonlijk raakte, gaf hij bij herhaling te kennen dat hij als christendemocraat wel tegen betaald draagmoederschap moest zijn. Hij steunde openlijk de wetgeving die dit verbod. Ook afgelopen februari op een partijcongres sloot hij zich aan bij de meerderheid die het verbod wilde handhaven.

Dat christenen niet altijd even oprecht zijn moge bekend zijn, maar dit was wel een farizeïsch hoogstandje. Op het moment dat hij zijn afkeuring uitsprak, was de voor 150.000 dollar ingehuurd Amerikaanse draagmoeder al geruime tijd zwanger van Spahns baby.

Doppelmoral is nog een zwakke uitdrukking voor deze vertoning. Uit het feit dat Spahn dacht hier mee weg te kunnen komen, kunnen we verschillende dingen afleiden.

Duidelijk is dat Spahn lak heeft aan zijn eigen achterban. De leden van zijn partij zijn juist in grote meerderheid tegen betaald draagmoederschap. In de tweede plaats laat het zien dat Merz een zwakke leider is. Eerst feliciteerde hij Spahn met de gezinsuitbreiding om nog geen 24 uur later mee te surfen op de golven van de publieke verontwaardiging. Dat Merz, na het aftreden van Spahn, nog steeds aan het worstelen is met een herordering van zijn partij en kabinet spreekt boekdelen.

In de derde plaats is dit natuurlijk koren op de propaganda-molen van de AfD. Voor de zoveelste keer zien zij bevestigd dat de gevestigde partijen definitief het contact met de kiezer hebben verloren. Voor de verandering hebben ze dit keer ook nog eens het gelijk volledig aan hun kant.

Hoogste energieprijzen

Dan de economie. Door de eenzijdige omschakeling naar 'hernieuwbare' energie en het gelijktijdig sluiten van alle kerncentrales heeft Duitsland niet alleen de hoogste uitstoot van Europa, maar ook de hoogste energieprijzen. Juist de Duitse export gebruikt veel energie en wordt dus op hoge kosten gejaagd. De internationale concurrentiepositie brokkelt dan ook af.

Naast de dure energie kampt de industrie ook nog met een extreem stroperige Europese en nationale bureaucratie en gebrekkige digitalisering. Startups verlaten massaal het land en vestigen zich in de Verenigde Staten waar deregulering en durfkapitaal de toon aan geven.

Juist de auto-industrie, het paradepaardje van de Duitse ingenieurskunst, verkeert in zwaar weer. De alomane toeleverancier Bosch heeft het verdwijnen van meer dan 30.000 banen aangekondigd. Bij Volkswagen staan wereldwijd 100.000 banen op de tocht. Ondanks eerdere beloftes dat de ontslagen elders zouden vallen, is nu bekend dat ook in Duitsland zware klappen zullen vallen.

Niet alleen bij VW, maar ook bij de concernmerken Audi en Porsche gaat het slecht. Ooit was een baan bij VW een garantie voor een onbekommerd bestaan, maar nu dreigen er niet alleen 50.000 ontslagen maar zullen zelfs complete fabrieken moeten verdwijnen. Uitgerekend in economische zwakke regio zoals Ost-Friesland en Saksen. Ook bij BMW en Mercedes is de stemming niet zo best. Zij proberen met 'natuurlijke afvloeiing' gedwongen ontslagen te beperken, maar of dat vol te houden is, valt te betwijfelen.

De malaise in de auto-industrie is symbolisch voor de gehele Duitse economie. De Duitsers waren zelfgenoegzaam en overtuigd van de eigen superioriteit. Maar ondertussen misten ze de boot bij nieuwe ontwikkelingen zoals hybride auto's en autonoom rijden. VW lachte de Japanners uit toen ze alle kaarten op de hybride auto zetten, maar dit autotype is inmiddels veruit het populairste op de Europese markt. Ook de slag om de stekkerauto hebben ze verloren. Tesla en de Koreaanse en Chinese concurrentie liggen straatlengtes voor en zijn vermoedelijk niet meer in te halen.

Desastreuze opiniepeilingen

Dan zijn er natuurlijk nog de desastreuze opiniepeilingen om de zomer van Merz definitief te verpesten. In de landelijke peilingen staat de AfD nu bij alle acht (!) toonaangevende peilingbureaus stevig aan kop. Gemiddeld scoort de partij in deze peilingen ruim 27 procent en is daarmee met afstand de grootste partij van het land. De CDU/CSU komt op iets meer dan 20 procent en coalitiepartner SPD op 12 procent.

De enige andere groeier is Die Linke, de erfgenaam van de Oost-Duitse communistische partij. Ze zaten in de lappenmand, maar door verjonging én radicalisering van de partij scoren ze nu hoger dan ooit tevoren. Dat de kersverse partijvoorzitter de CDU/CSU als een 'fascistische' partij betitelde, maakt ze niet bepaald *regierungsfähig*, maar dat mag de opiniepret niet drukken.

Het is Merz dus overduidelijk *niet* gelukt om de AfD 'kapot te regeren' met overtuigende hervormingen en een heldere migratiepolitiek. In de verkiezingscampagne had hij dit parmantig aangekondigd maar daar is tot op heden niets van terecht gekomen. De kwakkelende economie, de aanhoudende migratie en het straatgeweld en terrorisme die daarmee samenhangen, gooien roet in het eten. De recente aanslag in Berlijn maakt het voor de AfD alleen maar makkelijker om op het migratie-vraagstuk te scoren.

Nachtmerrie voor het establishment

Met angst en beven kijken de gevestigde partijen dan ook uit naar de deelstaatverkiezingen in september. Op 6 september in Sachsen-Anhalt en op 20 september in Berlijn en Mecklenburg-Vorpommern. In beide Oost-Duitse deelstaten staat de AfD op respectievelijk 41 en 36 procent. Zelfs in het linkse Berlijn is de AfD in de peilingen met 19 procent de grootste partij.

Als in beide Oost-Duitse deelstaten de kleine partijen onder de kiesdrempel blijven, is de kans groot dat de AfD in haar eentje kan gaan regeren. Een nachtmerrie voor het establishment want dan zou de Rusland-vriendelijke AfD zomaar toegang kunnen krijgen tot geheime informatie van de inlichtingendiensten en in de Duitse Eerste Kamer de boel kunnen gaan ontwrichten.

Interessante tijden

De reactie is tweeërlei. Sommige politici – met name binnen de SPD – pleiten voor een verbod van de AfD. Anderen – met name binnen de CDU – roepen op om pragmatischer met de AfD om te gaan. Dat laatste zou betekenen dat de *Brandmauer* – het cordon sanitair – zou moeten worden neergehaald.

Kortom: we beleven interessante tijden. Maar voor Nederland geen reden tot *Schadenfreude*. Duitsland is nog steeds met afstand de grootste economie van Europa en Nederland is daar sterk afhankelijk van. Bovendien moet Duitsland in Europa het politieke en militaire leiderschap op zich nemen. Het zou een ramp zijn wanneer na Groot-Brittannië, Frankrijk en Spanje nóg een groot Europees land feitelijk onbestuurbaar zou raken.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo**](#). **Hartelijk dank!**